

Warszawa, 1 grudnia 2023 r.

dr hab. Małgorzata Sikorska, prof. ucz.
Wydział Socjologii
Uniwersytet Warszawski
me.sikorska@uw.edu.pl

**Recenzja dorobku naukowego dr Katarzyny Suwady
sporządzona na potrzeby postępowania
w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego**

Recenzja została wykonana na zlecenie Rady Dyscypliny Nauki Socjologiczne Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Przygotowując recenzję, brałam pod uwagę następujące dokumenty:

- autoreferat oraz wykaz osiągnięć – dokumenty przygotowane przez dr Katarzynę Suwadę
- osiągnięcie naukowe Habilitantki – cykl ośmiu powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie, zatytułowany: *Rodzicielstwo i praca zawodowa w społeczeństwie polskim: konteksty rozwiązań instytucjonalnych i nierówności płciowych*
- pozostałe (nie włączone do cyklu) publikacje Habilitantki powstałe po uzyskaniu przez nią stopnia doktora (dziesięć publikacji)

Moja recenzja składa się z następujących części:

1. Ocena osiągnięcia naukowego wskazanego przez Habilitantkę jako jej najważniejsze dokonanie naukowe
2. Ocena pozostałej aktywności naukowej Habilitantki
3. Ocena dorobku dydaktycznego, organizacyjnego i popularyzatorskiego Habilitantki
4. Ocena dorobku Habilitantki w zakresie współpracy międzynarodowej
5. Konkluzja

1. Ocena osiągnięcia naukowego wskazanego przez Habilitantkę jako jej najważniejsze dokonanie naukowe

Wskazane przez Habilitantkę osiągnięcie naukowe stanowi cykl ośmiu powiązanych tematycznie artykułów naukowych zatytułowany: *Rodzicielstwo i praca zawodowa w społeczeństwie polskim: konteksty rozwiązań instytucjonalnych i nierówności płciowych*. Dr Katarzyna Suwada jest jedyną autorką sześciu artykułów, dwa pozostałe teksty powstały we

współautorstwie z Arkadiuszem Karwackim, a wkład Habilitantki w ich przygotowanie określono na 50% (do dokumentacji dołączono potwierdzające to oświadczenie podpisane przez dr hab. Arkadiusza Karwackiego). Cztery artykuły z cyklu napisano w języku angielskim. Trzy z nich opublikowano w uznanych pismach międzynarodowych: *Social Policy & Administration* (IF – 3.2), *Journal of Family Research* (IF – 2.8) oraz *Men and Masculinities* (IF – 2.5). Pięć artykułów zostało opublikowanych w pismach polskich: dwa w *Studiach Socjologicznych*, po jednym w *Przeglądzie Socjologii Jakościowej* oraz *Przeglądzie Socjologicznym*, jeden w *Society Register* (piśmie wydawanym przez Wydział Socjologii Uniwersytetu Adama Mickiewicza). Artykuły włączone do cyklu zostały opublikowane w latach 2017-2022.

W ocenie zbioru artykułów wskazanych przez Habilitantkę jako osiągnięcie naukowe, biorę pod uwagę jakość publikacji oraz to, czy publikacje – zgodnie z wytycznymi Rady Doskonałości Naukowej (RDN) – stanowią spójny, tematycznie powiązany cykl. RDN stwierdza: “potwierdzenie istnienia cyklu jest możliwe, gdy poszczególne publikacje, zebrane w jedną całość, wskazują na oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, wnosząc znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny naukowej (Rada Doskonałości Naukowej, *Postępowania dotyczące nadawania stopnia doktora habilitowanego*; dokument aktualizowany; s. 14)¹. RDN podkreśla także, że “Udowodnienie <<powiązania tematycznego>> wskazanego cyklu spoczywa na osobie ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, np. poprzez jego omówienie i wykazanie tego powiązania w <<autoreferacie>>” (*ibidem*. s. 14). Uważam, że Habilitantka dobrze wywiązała się z tego zadania, przekonywująco pokazując w autoreferacie powiązania między artykułami oraz wskazując na problem naukowy, który jest w nich opisywany.

W moim przekonaniu, spójność tematyczna cyklu została zachowana ze względu na precyzyjnie zdefiniowaną i wspólną tematykę wszystkich tekstów: łączenie rodzicielstwa z pracą zawodową, przy uwzględnianiu upłciowienia ról społecznych i w odniesieniu do kontekstów rozwiązań instytucjonalnych. innymi słowy, tematyka artykułów ogniskuje się wokół pytania badawczego, które na najbardziej ogólnym poziomie można sformułować – za Habilitantką – w następujący sposób: jak rodzice funkcjonują w zastanej rzeczywistości społecznej. W autoreferacie Habilitantka stwierdziła, że podzielił osiem wybranych do cyklu artykułów na trzy kategorie: “artykuły dotyczące polityki rodzinnej, artykuły dotyczące organizacji opieki oraz artykuły dotyczące pracy zawodowej i jej związków z rodzicielstwem” (s. 6). Biorąc pod uwagę proporcje poświęcone w tekstach na akcentowanie bądź zagadnień związanych z wpływem polityk publicznych (tu, moim zdaniem, najlepszym przykładem jest tekst: “Genderizing Consequences of Family Policies in Poland in 2010s”), bądź praktyk rodzicielskich w kontekście pracy opiekuńczej (tu chciałabym wskazać przede wszystkim na tekst “Care Involvement and Power Relations. Parenting and Gender in Contemporary Poland”), bądź kwestii rodzicielstwa opisywanego w kontekście sytuacji zawodowej matek i ojców (wart uwagi jest tu przede wszystkim tekst: “Doświadczenie bezrobocia a relacje rodzinne we współczesnej Polsce – perspektywa płci”), jednocześnie stwierdzam, że we wszystkich tekstach widać spójną perspektywę, w której połączone są doświadczenia rodziców z analizą wpływu czynników społecznych (np. norm formatujących role społeczne matek i ojców) i instytucjonalnych (np. uwarunkowań polityk publicznych i konsekwencji ich aplikacji). Innymi słowy, w artykułach włączonych do cyklu, dr Suwada pokazuje zarówno sprawstwo jednostek (wybory rodziców, ich praktyki np. w zakresie dzielenia się obowiązkami rodzicielskimi itp.), jak i analizuje wpływ norm społecznych i kulturowych oraz oddziaływanie polityk publicznych. Tym samym, Habilitantka sprawnie

¹ <https://www.rdn.gov.pl/dl/210/attachment/fe661d/Poradnik%20habilitacja.pdf> (data dostępu: 20.11.2023).

łączy w swoich rozważaniach i badaniach perspektywy socjologii rodzin, socjologii płci z analizą konsekwencji polityk publicznych. Suwada podkreśla w autoreferacie, że od początku swojej drogi naukowej (od czasu studiów doktoranckich) konsekwentnie analizuje rodzicielstwo, splatając perspektywę jednostek z kontekstem społeczno-instytucjonalnego. Ta konsekwencja jest moim zdaniem dużym atutem dorobku Habilitantki.

Teksty włączone do cyklu pokazują, że dr Katarzyna Suwada jest doświadczoną i sprawną badaczką, która specjalizuje się w metodologii jakościowej, ale jednocześnie dostrzega potrzebę i sens sięgania do danych ilościowych (np. wyników uzyskanych dzięki realizacji międzynarodowych badań sondażowych) oraz wskaźników ekonomicznych czy danych demograficznych.

Warto podkreślić, że w artykułach wykorzystano materiał empiryczny pochodzący z trzech projektów, w których Habilitantka pełniła rolę kierowniczkę: (1) *Bycie tatą wobec nowych wzorców ojcostwa. Ojcostwo w życiu codziennym w kontekście społeczno-instytucjonalnym w społeczeństwie polskim na początku XXI wieku* – grant PRELUDIUM finansowany przez Narodowe Centrum Nauki, okres realizacji: 2012-2015; (2) *Strategie godzenia obowiązków rodziców dzieci z niepełnosprawnością w społeczeństwie polskim. Analiza socjologiczna* – projekt finansowany ze środków wydziałowych Wydziału Humanistycznego UMK dla młodych naukowców, okres realizacji: czerwiec–listopad 2018 oraz (3) *Strategie osiągnięcia równowagi w życiu rodzinnym i zawodowym w społeczeństwie polskim na początku XXI wieku. Analiza socjologiczna* – grant SONATA 10 finansowany przez Narodowe Centrum Nauki, okres realizacji: 2016-2021. Dodatkowo, wykorzystano także materiał z jednego projektu, w którym Katarzyna Suwada uczestniczyła jako współwykonawczyni (*Pamiętniki bezrobotnych. Doświadczenie bezrobocia i trajektorie wykluczenia z perspektywy polityki społecznej i socjologii* – finansowany w ramach grantu OPUS 11 przyznanego przez NCN i zrealizowany w ramach konsorcjum SGH–UMK). Zarówno w spójnej tematyce projektów, jak i w zastosowanej w nich metodologii po raz kolejny widać konsekwencję naukową dr Suwady i jej wyraźnie sprecyzowane zainteresowania i podejście badawcze.

W tekstach włączonych do cyklu Suwada dostrzega i opisuje specyfikę doświadczeń polskich rodziców. W tym kontekście, Habilitantka zwraca uwagę m.in. na presję odczuwane przez rodziców związane z koniecznością łączenia zróżnicowanych obowiązków przez niewystarczającym wsparciem ze strony państwa (chodzi tu zarówno o niewystarczający poziom instytucjonalnej opieki nad dziećmi, jak i niewystarczający poziom chronienia pracowników i pracowniczek na rynku pracy), czy na odczuwane – przez dużą część rodzin – niskie zarobki w stosunku do wysokich kosztów życia.

Chcę wyraźnie podkreślić, że wszystkie artykuły włączone do cyklu mają logiczną i czytelną strukturę, są dobrze osadzone w literaturze i dobrze napisane. Widać, że dr Suwada bardzo dobrze opanowała sztukę przygotowywania tekstów naukowych.

Recepcję publikacji można także mierzyć wskaźnikami cytowalności. Obecnie (na dzień 1.12.2023) w bazie Scopus Habilitantka ma 13 indeksowanych publikacji i 39 cytowań, a h-index wynosi 4. Warto podkreślić, że wartości te systematycznie rosną – dane podawane przez Autorkę w maju, w momencie składania wniosku, pokazywały 32 cytowania i h-index wynoszący 3. Według Google Scholar, publikacje dr Suwady cytowano 306 razy, a h-index wynosi 10 (w maju odpowiednio: 283 i 9). Wskaźniki danych bibliometrycznych wskazują na dużą aktywność publikacyjną dr Katarzyny Suwady i na jej solidną pozycję jako rozpoznawalnej autorki. Mam wrażenie, że publikacje Habilitantki są lepiej znane w obiegu międzynarodowym (przede wszystkim europejskim) niż w polskim.

2. Ocena pozostałej aktywności naukowej Habilitantki

Poza cyklem zgłaszanym jako osiągnięcie naukowe, Habilitanta wskazała dziesięć publikacji. Dwie z nich uważam za szczególnie wartościowe przede wszystkim dla europejskiego pola socjologii rodzi. Publikacje te wyraźnie pokazują, że dorobek Habilitantki zdecydowanie wykracza poza artykuły wybrane do cyklu.

Za najważniejszą publikację, która nie weszła do cyklu uważam monografię *Parenting and Work in Poland. A Gender Studies Perspective* opublikowaną w 2021 roku przez wydawnictwo Springer i dostępną w otwartym dostępie. Habilitantka proponuje w książce krytyczne spojrzenie na koncepcję work-life balance, która zdaje się dominować współcześnie w opisach i analizach styku sfery domowej (w tym rodzicielstwa) ze sferą zawodową. Kwestionując podejście koncentrujące się na równowadze między życiem osobistym i pracą zawodową, Suwada proponuje, aby analizować rodzicielstwo w kontekście trzech typów pracy: pracy opiekuńczej, pracy zarobkowej oraz pracy domowej. Badaczka zakłada, że koncepcja work-life balance nie do końca pasuje do socjologicznego opisu społeczeństwa polskiego i postuluje “myślenie o rodzicielstwie w kontekście różnych typów pracy do wykonania, a nie jako o czymś, co przeszkadza w pracy zarobkowej” (autoreferat, s. 13).

W autoreferacie dr Suwada podkreśla, że treść książki wpisuje się w tematykę cyklu, jednak – ze względu na przepisy ustawy z dnia 20 lipca 2019 r. “Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce” (Dz. U. z 2023 r. poz. 742) publikacja nie mogła zostać włączona do zbioru, który powinien się składać wyłącznie z “artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych”. Po zapoznaniu się z całościowym dorobkiem Habilitantki, mam wrażenie, że w procesie habilitacyjnym dr Suwada mogłaby równie dobrze przyjąć inną strategię i jako osiągnięcie naukowe zgłosić monografię *Parenting and Work in Poland. A Gender Studies Perspective*, a artykuły z cyklu uznać za dorobek dodatkowy. Badaczka wybrała jednak inne rozwiązanie, którego w żadnym wypadku nie uznaję za błąd. Podkreślam jedynie, że wybór innej opcji – w moim przekonaniu – także byłby uzasadniony i sensowny.

Kolejną ważną publikacją jest wieloautorski podręcznik *The Palgrave Handbook of Family Sociology in Europe* wydany w 2021 roku przez Palgrave Macmillan. Dr Suwada była współredaktorką podręcznika, współautorką Wstępu (wraz z siedmioma innymi autorami i autorkami – szacowany udział Habilitantki w przygotowaniu tego tekstu to 20%) oraz współautorką (z Agnieszką Furmańską-Maruszak) rozdziału: “Familialisation of Care in European Societies: Between Family and the State” (udział Habilitantki 50%).

Podsumowując ocenę dwóch wymienionych wyżej publikacji, chcę podkreślić, że uważam je za wyjątkowo ważne w polu socjologii życia rodzinnego.

Oceniając pozostałą aktywność naukową Habilitantki, chcę jeszcze zwrócić uwagę na cztery istotne kwestie na:

1. Mobilność naukową dr Katarzyny Suwady, która w trakcie kariery naukowej studiowała i pracowała w: Krakowie (studia licencjackie i magisterskie na Akademii Górniczo-Hutniczej), Kopenhadze (sześciomiesięczne stypendium w ramach Erasmus+ podczas studiów magisterskich), Warszawie (studia doktoranckie w Szkole Nauk Społecznych przy Instytucie Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk), Malmö (sześciomiesięczny pobyt jako guest researcher w ramach Project Visby w

trakcie studiów doktoranckich) oraz Toruniu (od 2015 roku do dziś – praca na etacie adiunktki naukowo-dydaktycznej w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika).

2. Zaangażowanie i aktywność Habilitantki w sieciach i organizacjach zrzeszających socjolożki i socjologów, w tym przede wszystkim na jej działalność w ramach European Sociology Association (ESA), a w szczególności Research Network – *RN13 Sociology of Families and Intimate Lives* (więcej na ten temat w punkcie 4) oraz w Polskim Towarzystwie Socjologicznym (PTS), ze szczególnym uwzględnieniem pracy na rzecz Sekcji Socjologii Płci, w której od listopada 2018 do września 2021 roku Suwada pełniła funkcję członkini zarządu.
3. Dużą aktywność konferencyjną dr Suwady. O ile dobrze policzyłam (bazując na danych z wykazu osiągnięć) po obronie doktoratu (czyli po 2015, a więc przez 8 lat) Habilitantka wzięła udział i przedstawiła referaty m.in. na: czterech międzynarodowych konferencjach organizowanych przez European Sociological Association (ESA); dwóch międzynarodowych konferencjach Interim Meeting organizowanych przez ESA *RN13 Sociology of Families and Intimate Lives*; dwóch międzynarodowych konferencjach International Sociological Association (ISA), trzech Ogólnopolskich Zjazdach Socjologicznych PTS, a także na: International Congress on Gender Studies, Men and Masculinities: Politics, Policy, Praxis; RC06-VSA International Conference Ha Noi „The Family in Modern and Global Societies: Persistence and Change” oraz na konferencji Komitetu Demograficznego PAN „Zrozumieć zmianę demograficzną” (gdzie dr Suwada wystąpiła na zaproszenie organizatorów). Uważam aktywność konferencyjną dr Suwady za zdecydowanie ponadstandardową i wartą docenienia.
4. Pełnienie przez dr Katarzyny Suwady od 2018 roku funkcji redaktorki (*associate editor*) w ramach zespołu redakcyjnego „Journal of Family Studies” – czasopisma z zakresu socjologii rodzin wydawanego przez Taylor & Francis. Warto podkreślić także aktywność Habilitantki jako recenzentki, która współpracuje z pismami polskimi i zagranicznymi. Wymienię tu tylko kilka z nich: *Community, Work & Family*; *Gender; Work and Organization*; *Journal of Family Issues*; *Journal of Homosexuality*; *Journal of Social Policy*; *Men and Masculinities*; *NORMA*; *Polish Sociological Review*; *Przegląd Socjologii Jakościowej*; *Social Policy & Administration*.

3. Ocena dorobku dydaktycznego, organizacyjnego i popularyzatorskiego Habilitantki

Uważam, że dr Katarzyna Suwada to doświadczona dydaktyczka, która swoje pierwsze zajęcia prowadziła już w czasie studiów doktoranckich, w roku akademickim 2010/2011. Od rozpoczęcia pracy w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Habilitantka prowadziła kursy z 14 przedmiotów zarówno na socjologii (studia I i II stopnia), medioznawstwie (studia I stopnia), pracy socjalnej (studia I i II stopnia), organizacji opieki nad osobą starszą (studia I stopnia) oraz kierunku management (studia I stopnia w języku angielskim). Poza tym, dr Suwada prowadziła kurs w ramach Toruńskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Zróżnicowanie kierunków studiów i etapów kształcenia (studia I i II stopnia oraz Uniwersytet Trzeciego wieku), a także typów zajęć (wykłady, konwersatoria, warsztaty, laboratoria) oraz kształcenie w języku polskim i angielskim pokazują

wszechstronność Habilitanta w roli dydaktyczki. Przy tak intensywnej pracy dydaktycznej zaskakuje mała liczba wypromowanych dyplomantów (jedynie cztery prace licencjackie).

Zaangażowanie organizacyjne dr Suwady na rzecz IS UMK można ocenić jako skromne. W latach 2015-2019 Habilitantka była przedstawicielką pracowników niesamodzielnych w Radzie Wydziału Humanistycznego UMK; od 2019 roku jest członkinią Rady Dyscypliny Nauk Socjologicznych na UMK; od 2017 roku jest opiekunką studenckiego Zespołu Realizacji Badań „Pryzmat”. W czasie dwóch lat akademickich dr Suwada pełniła rolę opiekunki praktyk zawodowych na kierunku praca socjalna.

Aktywność Habilitantki w obszarze popularyzacji nauki oceniam jako umiarkowaną, choć warto docenić, że przyjmuje ona zróżnicowane formy. Po obronie doktoratu Suwada wystąpiła jako ekspertka w dwóch podcastach, wzięła udział w rozmowie na żywo na Instagramie i w programie lokalnej telewizji, udzieliła trzech wywiadów i napisała jeden komentarz do artykułu.

Natomiast, bez wątpliwości warto podkreślić i docenić aktywność dr Katarzyny Suwady jako ekspertki zaangażowanej w projektowanie rozwiązań instytucjonalnych. Tu warto wymienić: wzięcie udziału przez Habilitantkę w roli krajowej ekspertki z Polski w programie Komisji Europejskiej „The EU Mutual Learning Programme in Gender Equality. Instruments to Foster Long-term Paternal Involvement in Family Work” (w 2018 roku); współpracę z Fundacją Share The Care w trakcie opracowywania strategii wprowadzania dyrektywy 2019/1158 w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów (w 2021 roku) oraz przygotowywanie raportu dla European Institute for Gender Equality, który dotyczył tego, w jakim stopniu i w jaki sposób polski Krajowy Plan Odbudowy uwzględni problem nierówności płciowych w proponowanych reformach (w 2022 roku).

4. Ocena dorobku w zakresie współpracy międzynarodowej Habilitantki

Nie mam najmniejszych wątpliwości, że dr Katarzyna Suwada jest badaczką rozpoznawaną międzynarodowo, szczególnie w ramach socjologii europejskiej. Jej aktywność pokazuje, że potrafi współpracować z zagranicznymi partnerami i jest do tego silnie zmotywowana. Świadczy o tym co najmniej sześć przejawów współpracy międzynarodowej dr Suwady:

1. Habilitantka, będąc jeszcze na studiach doktoranckich, dołączyła do *RNI3: Sociology of Families and Intimate Lives* – sekcji European Sociology Association, a w 2017 roku została wybrana do zarządu tej sieci. Jako członkini zarządu Suwada przez cztery lata (2017–2021) pracowała przy redakcji newslettera *RNI3*. Od 2021 roku Habilitantka pełni funkcję wice koordynatorki ESA *RNI3*. (Więcej na ten temat pisałam w punkcie 2). Warto dodać, że od 2014 roku dr Suwada jest także członkinią *RC06: Committee on Family Research* International Sociological Association.
2. Pomiędzy rokiem 2018 a 2021 Habilitantka brała udział w pracach międzynarodowego zespołu redakcyjnego, który zajmował się przygotowaniem podręcznika z zakresu socjologii rodzin. Monografia *The Palgrave Handbook of Family Sociology in Europe* została opublikowana przez Palgrave Macmillan. (Więcej na ten temat pisałam w punkcie 2).
3. Od 2018 roku dr Suwada pełni funkcję redaktorki (*associate editor*) w międzynarodowym czasopiśmie *Journal of Family Studies*. Habilitantka jest także

aktywną recenzentką w wielu międzynarodowych pismach. (Więcej na ten temat pisałam w punkcie 2).

4. W latach 2020-2022, w ramach prac *RN13* ESA, Suwada współpracowała z Ulrike Zartler (University of Vienna) oraz Michaelą Kreyenfeld (Hertie School, Berlin) nad numerem specjalnym *Journal of Family Research*, poświęconym życiu rodzinnemu w czasach pandemii COVID-19 w Europie.
5. W 2019 roku podczas konferencji ESA, dr Katarzyna Suwada razem z dr hab. Katarzyną Wojnicką zorganizowały Research Stream: Men and Masculinities in a Changing Europe, w ramach którego odbyły się trzy sesje poświęcone studiom nad mężczyznami i męskosciami. Podczas kolejnej konferencji ESA w 2021 roku badaczki prowadziły wspólnie Research Stream: Theorising Men and Masculinities: European Insights.
6. Dr Suwada bierze aktywny udział w międzynarodowym życiu naukowym, występując na licznych konferencjach (więcej na ten temat pisałam w punkcie 2).

5. Konkluzja

Za mocne strony dorobku oraz aktywności naukowej dr Katarzyny Suwady uważam: publikacje rozpoznawane w europejskiej socjologii życia rodzinnego (w tym publikacje z cyklu, ale także publikacje dodatkowe), doświadczenie w prowadzeniu projektów badawczych oraz konsekwencję w wyborze analizowanych zagadnień i w podejściu badawczym. Jeśli chodzi o nieco słabsze strony, można wymienić: niewielką aktywność w zakresie promowania dyplomantów, stosunkowo umiarkowaną aktywność w podejmowaniu prac organizacyjnych na rzecz macierzystej jednostki oraz umiarkowaną aktywność w ramach popularyzacji nauki. Bez wątplenia jednak nie da się robić wszystkiego na bardzo wysokim poziomie, a wymienione mocne strony pracy dr Katarzyny Suwady zdecydowanie rekompensują niższą aktywność w trzech wymienionych obszarach.

Zgodnie z w art. 219 ustawy “Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce”, stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która: (1) posiada stopień doktora; (2) “posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny” oraz (3) “wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej”.

Warunek pierwszy został spełniony, co należy udokumentowano. Jeśli chodzi o warunek drugi – nie mam wątpliwości, że osiągnięcia naukowe przedstawione przez dr Katarzynę Suwadę, czyli cykl ośmiu powiązanych tematycznie artykułów naukowych zatytułowany *Rodzicielstwo i praca zawodowa w społeczeństwie polskim: konteksty rozwiązań instytucjonalnych i nierówności płciowych* go spełnia. Argumentację w tej kwestii przedstawiłam w pierwszym punkcie recenzji.

Jeśli trzeci warunek, warto podkreślić, że w opinii Rady Doskonałości Naukowej pojęcie tego typu aktywności “należy rozumieć szeroko. Aktywność ta dotyczyć może uzyskiwania w innej uczelni, instytucji naukowej czy instytucji kultury osiągnięć naukowych czy też tworzenia własnego dorobku naukowego. Z pojęcia tego nie powinno jednak wykluczać się

innych form aktywności naukowej, przy czym podkreślenia wymaga, iż powinny być one realizowane w innych określonych podmiotach, nie zaś w podmiocie, w którym zatrudniona jest osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego” (s. 15)². Uważam, że mobilność naukowa dr Suwady oraz jej działalność w ramach międzynarodowych sieci naukowych (przede wszystkim w ESA *RN13 Sociology of Families and Intimate Lives*), a także praca w ramach zespołu redakcyjnego *Journal of Family Studies* pozwalają uznać ten warunek za spełniony.

Konkludując, uważam, że dr Katarzyna Suwada spełnia warunki nadania stopnia doktora habilitowanego określone w ustawie “Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce” i wnioskuję o dopuszczenie Habilitantki do dalszej procedury w procesie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauki społecznej w dyscyplinie nauki socjologiczne.

dr hab. Małgorzata Sikorska prof. ucz.

Wydział Socjologii
Uniwersytet Warszawski

² Rada Doskonałości Naukowej, *Postępowania dotyczące nadawania stopnia doktora habilitowanego*. <https://www.rdn.gov.pl/dl/210/attachment/fe661d/Poradnik%20habilitacja.pdf>.